

Z pronásledovatele Saula sv?dek evangelia Pavel

Převod materiálu
Romana Underlíková
Pořadí v lekci
55

Téma

Pán Bůh si vybírá ke svým úkolům různé lidi. Z pronásledovatele Saula se stane nadšený misionář Pavel, který ani v trápení neztrácí víru. Evangelium se dostává z modliteben ven k lidem, do domů, vyznání a nakonec až k nám.

Cíle

- Děti uslyší a prožijí, že vyznání křesťanství může prožívat těžké chvíle a přitom nemusí ztrácet naději.
- Děti na příběhu apoštola Pavla a dalších poznávají, jak setkání s Kristem křesťanství proměňuje.
- Děti si uvědomí na příběhu Lydie a žalárníka, co všechno vede k víře.

Pro učitele

Poznámky k příběhu

Osoby

- Saul se ve Skutcích poprvé objeví při kamenování Štěpána, kdy dává „šatnářku“ a hlídá ostatním plášt. Po Štěpánově smrti začalo pronásledování jeruzalémské církve. Saul se snažil o zničení církve. Na cestě do Damašku zažil obrácení (Sk 9), stává se z něho sv?dek evangelia. Vydává se na první misijní cestu a za ním mu šel Pavel (Sk 13).
- Pavel podnikne se svými spolupracovníky tři misijní cesty. Jeho misijní strategií bylo navštěvovat shromaždiště a synagogy židů v tehdejší římské říši, v každém větší městě. Většinou však narazil a nebyl přijat. Obrací se k pohanům, které získává pro víru. Když přišel Pavel do nějakého města, na chvíli se tam usadil a pracoval. Dílna a dům, kde žil, sloužily ke zv?stování evangelia. Cílem Pavlovy misie bylo získávat lidi pro Krista a povzbuzovat je, aby vytrvali ve víře.
- Silas je jedním z nejbližších Pavlových spolupracovníků, člen jeruzalémské církve, učitel a prorok.
- Lukáš je Pavlovým průvodcem a autorem zápisů z cest. Tento řecký mluvící lékař se k Pavlovi připojuje v Troadě a doprovází ho až do Filip, kde zřejmě zůstává.
- Lydie je obchodnicí s purpurem, žije ve Filipech. Je patrně vdovou, vlastní ve městě větší dům, který má sloužit obchodním účelům. Patří k vyšší společenské vrstvě. Patřila mezi Bohabojné, byli to pohané, kteří se přiklonili k víře v jediného Boha, navštěvovali synagogu, ale nepřijali vnější znaky židovství.
- Otrokyně posedlá v?šteckým duchem má dar předvídat budoucnost a o Pavlovi říká pravdu. Záleží však, od koho sv?dectví pochází.
- Její majitelé si udělali živnost z v?štecké schopnosti své otrokyně.
- Městská správa je tvořena dvojicí správců, kteří spravují město pod římskou nadvládou.
- Dav zfanatizovaných lidí.
- Soudci, kteří vykonávají trest.
- Žalárník ruší za v?znů svým životem, proto tento úřad zastávali vysloužilí římská důstojníci.

Místa

- V Jeruzalémě začíná pronásledování církve; církve se rozptyluje do Judska a Samařska.
- Filipy je dnes město v severním Řecku. V Pavlově době bylo nejdůležitějším městem východní Makedonie. Stalo se římskou kolonií s mnoha vysloužilými římskými vojáky, byli tu také Řekové a velmi málo Židů. Židé ve Filipis neměli žádnou synagogu, mohli se scházet za městem v místech, kde tekla voda potřebná k očišťování. Pavel nepřišel do Filipů z vlastní vůle, ale byl tam vyslán Duchem svatým (Sk 16,9–10). Křesťanskou obec ve Filipích měl Pavel rád.

Žas:

- začátky prvotní církve, asi tři roky po letnicích;
- druhá misijní cesta, na které se dostává Pavel poprvé do Evropy, kolem roku 51 n. l.;
- v sobotu dochází k setkání s Lydií za branami města u řeky;
- o půlnoci nastává v žalářích zemětřesení.

Události:

- Saul pronásleduje církve a prožije obrácení;
- cesta Pavla a jeho spolupracovníků z Troady do Filipů;
- setkání se zbožnými ženami a Lydií u řeky, na místě určeném k modlitbám;
- Lydie přijímá Krista a je s celým svým domem pokřtěna;
- uzdravení otrokyně s vřečtickým duchem;
- obvinění a potrestání Pavla a Silase;
- Pavel a Silas ve vězení chválí Boha;
- obrácení a křest žalářníka a celého jeho domu.

Klíčové výpovědi

Nejprve Saul pronásleduje církve a pátrá po křesťanech dříve od domu. Po svém obrácení se vydává na misie, zakládá sbory a křesťanská společenství mimo jiné i v domech.

Lydie „Pán otevřel srdce“, aby přijala, co Pavel zvěštoval. To stvrdila křtem. S Lydií byli pokřtěni „všichni z jejího domu“. Její dům se stal významnou operativní základnou pro křesťanskou misi v tomto evropském městě. Maloasijská podnikatelka se stala první evropskou křesťankou (Milan Balabán).

Pavel osvobozuje ženu od vlivu nečistého ducha a mazaných podnikatelů. Pavlovo dobro je potrestáno jako zlo. Se Silasem jsou uvězněni. Ani v bezvýchodné životní situaci neztrácejí odvahu, víru a naději.

Dochází k obrácení žalářníka, který prožívá existenciální zlom, když se ptá, co má dělat, aby byl zachráněn. Odpovědí je spolehnout se na Ježíše. Žalářník nalezne to, po čem touží on i lidé v jeho blízkosti. V žalářníkově domě vzniká křesťanské společenství.

K tématu období

Šestá neděle po Velikonocích má název *Exaudi* — Vyslyš ve smyslu prosby.

Na konci prvního století n. l. docházelo k pronásledování křesťanů v celé římské říši. I v beznadějných situacích neztráceli křesťané víru a naději. I přes odpor se křesťanství nadále šířilo.

Úskalí

Úskalím je velká rozmanitost oddílů, proto je vhodné soustředit se na vybraná témata.

Pro p?edškolní d?ti navrhuji jedno téma: Pavel se Silasem ve v?zení a k?est žalá?níka — spolehnutí se na Pána Boha v t?žkých situacích, i do ?erné díry si m?že najít cestu paprsek víry.

Pro mladší a starší d?ti zd?raznit, že víra jednoho m?že mít zásadní vliv na ostatní.

Vyhnout se problematice Pavlova ?ímského ob?anství, náš oddíl kon?í p?ed?asn? a to rodinnou párty v žalá?níkov? dom?.

Odkazy

Balabán, Milan: *Jímavé portréty biblických žen. Milovnice, trpitelky, bojovnice i kn?žky noci*. Praha: Kalich, 2009.

Jungová, Manuela: *Objevujeme bibli se školáky*. Praha: Tim 2,2, 2003.

Ryšková, Mireia: *Pavel s brat?ími ve Filipech*. Dostupné z <http://goo.gl/UusYnh>.

Hrubantová, Dagmar (upr. Drahomíra Dušková Havlí?ková): *Do Makedonie, Pavle!* Dostupné z <http://goo.gl/PCW9Cl>.

Hrubantová, Dagmar (upr. Marta Sedlá?ková): *Díky komu padají pouta*. Dostupné z <http://goo.gl/y6Dfc5>.

Šorm, Zden?k: *Pavel a Sílas ve v?zení*. <http://goo.gl/4cuuMQ>. (pracovní list)

Šorm, Zden?k: *Díky komu padají pouta*. <http://goo.gl/b7YgRS> (pracovní list)

Pro d?ti

Pro p?edškolní d?ti

Víte, co je to v?zení? Jak se ?lov?k dostane do v?zení? Co všechno lidem ve v?zení chybí?

Aktivita: ze židlí, stol?, dek vyrobit „v?zení“. D?ti mohou jít dovnit?, sednout si na zem, šátkem si svázat nohy k sob? a chvíli tak vydržet. M?žeme se jich ptát: co jim tam chybí a co nemohou d?lat. Pak se m?žeme zeptat, zda je n?co, co naopak d?lat mohou (nap?. zpívat si, povídat si s druhými, modlit se, myslet na n? koho atd.) D?ti si mohou zazpívat n?jakou písni?ku. Po chvíli je „vysvobodit“, otev?ít okno, nebo se d?ti mohou prob?hnout venku. Ptát se jich, jaké to bylo ve „v?zení“ a jaké to je na svobod?.

Sednout si s d?tmi na zem do kruhu a p?evypráv?t p?íb?h o Pavlovi a Silasovi ve v?zení a k?est žalá?níka. Vypráv?ní m?žete podpo?it ukazováním obrázk?.

Osnova vypráv?ní:

- Pavel se Silasem se znelíbili mocným lidem ve m?st?, ti je poslali do v?zení, i když nic zlého neprovedli;
- Pavel se Silasem sedí ve v?zení, jsou spoutaní, a p?esto zpívají a zv?stují Ježíše;
- Boží moc p?sobí i v temném v?zení — padají závory, uvol?ují se pouta;
- žalá?ník prosí o pomoc a záchranu;
- zv?stování a k?est žalá?níka a jeho rodiny, spole?enství víry.

Když je nám smutno, n?co nás bolí, jsme nemocní a ležíme v posteli, tak se m?žeme pomodlit, nebo zazpívat si písni?ku jako Pavel se Silasem. V??íme, že nás Pán B?h má rád a také ostatní d?ti a dosp?lé. V??íme, že je

s námi, i když jsme smutní a prožíváme různé těžkosti.

Pomůcky: deky, stoly, židle na výrobu bunkru (vzení), šátky na svázání nohou, obrázky biblických postav od Zdeňka Šorma.

Pro mladší děti

Znáte filmovou pohádku *Pyšná princezna*? O čem je? Jak se stalo, že se z pyšné princezny stala hodná a pracovitá Krasomila?

Pán Bůh má moc měnit lidi a jejich životy. Saul byl vzdělaný Žid, který znal a dodržoval Zákon. Ježíšovy učedníky neměl rád. Nejraději by je všechny zatknul a dal do vězení. Jenomže Pán Bůh to se Saulem myslel jinak. Na cestě do Damašku promluvil k Saulovi Ježíš a tak místo aby pronásledoval křesťany, stal se jedním z nich. V Damašku se Saul nechal pokřtít a začal kázat, že Ježíš je Syn Boží. Ze Saula se stal Pavel a s ním kolika spolupracovníky se vydával na misijní cesty. Na různých místech pomáhal zakládat sbory, kázal, křtíl a také napsal několik dopisů.

Jednou přišel Pavel se svým pomocníkem Silasem do makedonského města Filipis.

Pavel povídá Silasovi: „Pojďme se podívat za město k řece, slyšel jsem, že se tam Židé scházejí k modlitbám.“ Když došli k řece, našli tam skupinku židovských žen. Sedli si k nim a vypravovali jim o Ježíši. Mezi ženami byla i Lydie, která obchodovala s purpurem, vzácným červeným barvivem na látky. Lydie byla zbožná a pozorně naslouchala všemu, co Pavel říká. Když Pavel skončil s vyprávěním, Lydie ho požádala: „Všemu, co jste řekli o Pánu Ježíši, jsem uvěřila. Prosím vás, pokřtíte mě a také ostatní, kteří bydlí v mém domě.“ A protože byli u řeky, tak je tam Pavel pokřtíl. Lydie pak Pavla a Silase pozvala k sobě na návštěvu. Účastem v jejím domě vzniklo společenství, malý sbor. Lidé se tu scházeli, společně se modlili, zpívali písně a poslouchali Pavlovo kázání. A vždycky dostali něco k jídlu. V Lydiině domě byli všichni sestry a bratři, jedna velká rodina. Také Lydie pomohl Pán Bůh změnit život.

A jednou zase šli Pavel se Silasem po ulici a potkali mladou ženu, která měla všestekného ducha a přerodpovídala budoucnost. Když uviděla Pavla a Silase, začala hned volat: „Lidičky, tihle dva jsou Boží služebníci a kážou o tom, jak mohou být lidé zachráněni.“ Sice řekla pravdu, ale Pavel věděl, že je nešťastná a že má v sobě zlou sílu, která ji ovládala. Kromě toho ji ovládali páni, kteří vybírali za její věštní peníze. Pavel vyhnal zlého ducha z otrokyní, podobně jako to dělal Pán Ježíš. I této ženě pomohl Pán Bůh změnit život. Z nemocné a nešťastné se stala zdravá a svobodná žena.

Jenomže některým pánům se to se nelíbilo a tak nechali Pavla a Silase zavěsit do vězení, i když nic zlého neudělali. Pavel se Silasem seděl ve vězení, ani pohnout se nemohli. A najednou je napadlo, že se mohou modlit a zpívat písněky Pánu Bohu. Ostatní vězňové je s nadšením poslouchali. A když byla půlnoc, tak se celé vězení začalo otřásat, uvolnily se zámky ve dveřích a vězňům spadla pouta. Žaláčník, který hlídal vězně, se probudil. Uviděl otevřené dveře a myslel si, že mu všichni utekli. Už sahal po meči, že si ublíží, když ho Pavel zarazil a řekl mu, že nikdo neutekl. Žaláčník si před Pavlem a Silasem klekl a prosil je: „Pavle a Silasi, i já chci být zachráněný, co mám pro to udělat?“ A Pavel mu odpověděl: „Věř v Pána Ježíše a budete ty i celá tvoje rodina zachráněni.“ Se žaláčníkem se stala velká změna. Najednou se začal o Pavla a Silase starat, ošetřil jim rány, dal jim napít. A ještě tu noc Pavel pokřtíl žaláčníka a všechny z jeho domu. A také v žaláčníkově domě vznikl malý sbor. Pavel se Silasem k nim přišli na návštěvu, společně se radovali a oslavovali Boha.

Aktivita: rozdělí děti do dvou skupin. Každá skupina dostane velký papír. Jedna skupina namaluje vždy dvě situace: jak to vypadalo v domě u Lydie před tím, než se setkala s Pavlem a Silasem a potom, co se nechala pokřtít a vznikl u ní malý sbor. Druhá skupina namaluje žaláčníka v době před setkáním s Pavlem a Silasem a po setkání, kdy také vznikl malý sbor. Ve skupinách mohou děti malovat společně, nebo každý namaluje dvě postavy. Poté si obě skupiny vzájemně ukazují obrázky, děti mohou hádat, kdo je na obrázku, co dělá.

Nebo je možné zahrát scénky, jak Lydie s celým domem vítají Pavla a Silase, co společně dělají. Můžete si zahrát na sborové společenství. Druhá scénka by byla se žalářníkem.

Na závěr můžete mluvit o vašem sboru, jak to tam vypadá, kdo tam chodí, co se tam děje, co děláte společně.

Pomůcky: dva velké archy papíru, pastelky.

Pro starší děti

Varianta A: práce s vymyšleným příběhem

Hádanka: Připomíná vám hlavní hrdina následujícího příběhu nějakou biblickou postavu?

V jednom městě, v jedné ulici bydlelo několik rodin s dětmi. Děti chodily do stejné školy a všechny si chodily hrát na hřišti, které bylo na konci jejich ulice. Bylo to nové hřiště. Děvčiny hrály na lezení, různé prolézačky a koš na basketbal. Všichni spolu kamarádili. Když ale na hřiště dorazil Kamil na svém novém kole, tak z toho nikdo neměl radost. S tímhle klukem nikdo nekamarádil, všichni se ho báli. Kamil byl zlý kluk. Menším dětem bral hračky, holčákům nadával a klukům vyhrožoval, že si na ně někde pořká a zmlátí je.

Jednou odpoledne svítilo sluníčko a na hřišti bylo plno. Už z dálky bylo vidět Kamila, jak frčí na svém kole, zvoní na zvonek a troubí. Ten den se u hřiště opravovala silnice a dělníci zapomněli spravit jednu díru. Najednou se ozvala rána. Kamil vjel do zapomenuté díry, přepadl přes židítka a jak dlouhý, tak široký se rozplácnul na silnici a začal brečet. Děti si přestaly hrát. Adam s Ondřejem se sebrali a utíkali k rozplácnutému Kamilovi. Ten měl odřená kolena, velkou bouli na čele a z pusy mu tekla krev. Kluci se Kamila zeptali, jestli ho něco bolí. Pak mu pomohli zvednout kolo a narovnali židítka. Kamil se posadil na silnici, chvíli ještě popotahoval a pak se sebral a šel domů. Od téhle doby se s Kamilem něco stalo. Byl jako vyměněný. Nejdříve začal zdravit Adama a Ondřeje. Pak se s nimi začal bavit. Na hřišti už menším dětem nebral hračky a na holky se občas usmál. Po nějaké době s Kamilem kamarádili už všichni na hřišti. Nikdo se ho nebál. Všichni se na Kamila těšili.

Bylo by fajn, kdyby děti přišly na to, že Kamilův příběh trochu připomíná apoštola Pavla, nebo lze Pavlaův příběh připomenout.

Otázky k příběhu:

- Kdo je tam vlastně hrdina?
- Co Kamila změnilo?
- Pokud přirovnáme Kamila k Pavlovi, ke komu bychom mohli přirovnat Adama s Ondřejem?
- Proč Adam s Ondřejem Kamilovi pomohli?
- Jak by mohl příběh o Kamilovi pokračovat? (Bude se podobat příběhu apoštola Pavla?)

Varianta B: práce s biblickým textem

Děti si mohou přečíst nejprve oddíl Sk 16,11–15. Z veršů 14–15 vypsát na tabuli všechna slovesa a pak je přiřazovat k otázkám.

Na příkladu Lydie si můžeme povídat o tom, jakým způsobem člověk dochází k víře:

- Co všechno člověk může udělat sám? (Poslouchala.)
- Co člověk dostává darem? (Pán jí otevřel srdce.)
- Jak mohou pomoci ostatní? (Zvstával.)

Můžete díttem pŕevyprávít, jak se dostal Pavel se Silasem do vŕzení. Díti pak budou pracovat s verši Sk 16,30–34. Nejprve je pŕetou a pak vypíší slovesa na tabuli (jinou barvou) a srovnají postoj (slovesa) žaláŕníka a postoj (slovesa) Lydie. Co je stejné a co jiné?

Na závŕr se můžeme dítí zeptat, co je samotné vede k víe?

Pomŕcky: tabule a barevné fixy.

Pŕesah

Rozhovor nad smyslem kaplanské služby ve vŕzení, v nemocnici, ve školách, v armádŕ; pronásledování kŕesťané dnes; misijní aktivity naší církve, Noc kostelŕ, kurzy Alfa.

Liturgie

Písnŕ

Svítá: 161 — *Veselý chvalozpŕv*; 89 — *Chvalte Pána*; 300 — *Radostná*; 340 — *Tou cestou dál*; 318 — *Vinný kmen*; 315 — *Svŕtem bŕžím dál*

Biblický text k zapamatování

„...co mám dŕlat, aby byl zachránŕnŕ?“ Oni mu ŕekli: „Vŕŕ v Pána Ježíše, a budeš spasen ty i všichni, kdo jsou v tvém domŕ.“ (Sk 16,30b–31)

Modlitba

Pane, dŕkujeme, že tŕ známe, že k tobŕ můžeme volat, když nás nŕco trápí, a také se s tebou radovat. Prosíme za naše kamarády, kteŕí tŕ neznají. Prosíme, aŕ jim umíme o tobŕ povŕdŕt.

Cílová skupina

[Školní](#)

[Pŕedškolní](#)

Katechetické cykly

[Církevní rok](#)

Biblický odkaz (kat)

[Skutky 8,1–3](#)

[Skutky 16,11–34](#)